

**PELKOSENNIEMEN KUNNAN LAUSUNTO TULVARISKIEN
HALLINTASUUNNITELMASTA KEMIJOEN VESISTÖALUEELLA VUOSILLE 2022–2027**

Khall 20.04.2021 § 118

Lapin ELY-keskus on lähettänyt 2.11.2020 päivätyn lausuntopyynnön ehdotuksista Kemijoen, Tornionjoen-Muonionjoen, Ivalojoen vesistöalueiden ja Kemin rannikko alueen tulvariskien hallintasuunnitelmiksi vuosille 2022-2027 ja niiden ympäristöselostuksista. Lausuntopyyntö on liitteenä.

Tulvariskien hallinnan suunnittelun ensimmäinen suunnittelukausi päättyi vuoden 2015 lopussa, jolloin tulvariskien hallintasuunnitelmat vuosille 2016–2021 valmistuivat. Nyt on valmisteltavana tulvariskien hallintasuunnitelmat vuosille 2022–2027, ehdotus ja tiivistelmä ovat liitteenä. Suunnitelmaa tullaan päivittämään aina kuuden vuoden välein. Tulvariskien hallintasuunnitelmissa esitetään mm. alueilta tunnistetut tulvarisikohteet, niiden tulvasuojelun tavoitteet sekä toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi. Hallintasuunnitelmien keskeisenä tavoitteena on parantaa varautumista tulviin ja vähentää alueiden tulvariskejä. Suunnitelmissa esitettyjen toimenpiteiden ympäristövaikutuksia on arvioitu suunnitelmien liitteenä esitetyssä ympäristöselostuksessa.

Lausuntoa pyydetään seuraavien Lapin alueiden tulvariskien hallintasuunnitelmista:

- Kemijoen vesistöalue
- Tornionjoen-Muonionjoen vesistöalue
- Ivalojoen vesistöalue
- Kemin rannikkoalue

Pelkosenniemen kunnan osalta vaikutusalue edellämainittujen osalta on Kemijoen vesistöalue.

Tulvariskien hallinnan suunnitteluun kuuluvat hallintasuunnitelmien laatimisen lisäksi tulvariskien alustava arviointi merkittävien tulvariskialueiden tunnistamiseksi ja tulvakarttojen laatiminen merkittäville tulvariskialueille. Tulvariskien hallintasuunnitelmassa on arvioitu tulvariskejä ja haettu erilaisia toimenpiteitä tulvariskien vähentämiseksi. Suunnitelmaehdotuksen on valmistellut Lapin ELY-keskus yhteistyössä tulvaryhmän kanssa. Tulvaryhmässä on edustajat vesistöalueen kunnista, Lapin liitosta ja Lapin ELY-keskuksesta sekä Lapin pelastuslaitokselta, työryhmän kokoonpano on liitteenä. Pelkosenniemen kunnan edustajana työryhmässä on Tero Luoma-aho ja varalla Pentti Pyykönen.

Maa- ja metsätalousministeriö palautti vuonna 2019 aiemman

Kemijoen tulvariskien hallintasuunnitelman uudelleen valmisteltavaksi. Ministeriön päätöksen mukaisesti suunnitelmassa vuosille 2022-2027 ei esitetä uutta säännöstelyallasta tulvariskien hallinnan toimenpiteenä.

Lisäksi suunnitelma ehdotuksessa on esitetty tulvariskiä vähentäviä toimenpiteitä (mm. tulvatietojärjestelmän kehittäminen, tulvien huomioiminen maankäytön suunnittelussa) ja valmiustoimenpiteitä (mm. tulvaennusteiden ja -viestinnän kehittäminen, tulvatorjunnan harjoitusten järjestäminen ja kehittäminen) sekä toimia tulvatilanteessa ja tulvan jälkitilanteessa.

Tulviin varautumiseksi ja tulvavahinkojen vähentämiseksi on laadittu vesistöaluekohtainen tulvariskien hallintasuunnitelma. Tulvariskien hallinnan suunnittelun taustalla on EU:n tulvadirektiivi ja Suomen kansallinen tulvariskilainsäädäntö (laki (620/2010) ja valtioneuvoston asetus tulvariskien hallinnasta (659/2010)). Tulvariskilainsäädännön tarkoituksena on vähentää tulvariskejä, ehkäistä ja lieventää tulvista aiheutuvia vahingollisia seurauksia ja edistää varautumista tulviin.

Tulvariskien hallintasuunnitelmien tavoitteena on tunnistaa vesistöalueen tai meren rannikkoalueen tulvariskejä sekä keinoja tulviin varautumiseksi ja tulvariskien vähentämiseksi. Kuulemisen tavoitteena on tarjota kaikille mahdollisuus osallistua hallintasuunnitelmien valmisteluun mielipiteensä kertomalla. Lausunto pyydetään antamaan 14.05.2021 mennessä lausuntopalvelu.fi-palvelussa. Lausunnon voi toimittaa myös sähköisesti Lapin ELY-keskuksen kirjaamoon kirjaamo.lappi(at)ely-keskus.fi tai postitse osoitteeseen Lapin ELY-keskus, Ympäristö- ja luonnonvarat -vastuualue, PL 8060, 96101 Rovaniemi.

Lausunnoissa esitettävät näkökohdat tulevat ELY-keskuksen ja tulvaryhmien käyttöön. Saadun palautteen pohjalta tulvariskien hallintasuunnitelmaehdotukset ja ympäristöselostukset tarkistetaan, jonka jälkeen tulvaryhmien hyväksymät suunnitelmaehdotukset lähetetään maa- ja metsätalousministeriöön hyväksyttäväksi loppuvuodesta 2021.

Tulvasuojelulla tarkoitetaan sellaisten pysyvien rakenteiden suunnittelua ja rakentamista, joiden tarkoituksena on estää tai vähentää tulvista aiheutuvia haitallisia vaikutuksia. Pääasiallisia keinoja ovat jokien ja purojen perkaukset, rantojen pengerrykset ja vesistöjen säännöstelytoimenpiteet. (Tulvariskityöryhmä, 2009). 1.kauden hallintasuunnitelmaan nähden 2. kauden hallintasuunnitelmassa tulvasuojelutoimenpiteistä on poistettu kokonaan tulvavesien pidättäminen vesistöalueella uudella

säännöstelyaltaalla ja lisätty kaksi uutta toimenpidettä, Kemijärven patojen korottaminen ja Yhdyskuntatekniikan suojaustoimenpiteet.

Kemijoen vesistöalueen tulvasuojelutoimenpiteet ovat seuraavat:

- Tulvasuojaukset Rovaniemelle
- Tulvapenkereiden rakentaminen Kittilään
- Kemijärven patojen korottaminen
- Yhdyskuntatekniikan suojaustoimenpiteet
- Luonnonmukainen vesien pidättäminen valuma-alueella
- Jäänsahaus.

Kunta on tulvatilanteen sattuessa keskeinen toimija. Kunnan vastuulla on suojella omia rakennuksia ja turvata yhteiskunnan tärkeitä toimintoja. Kunnan tehtävänä on auttaa ja tukea pelastusviranomaisia tulvasuojelussa ja tiedottaa asukkaita tulvavaarasta.

Kunnan tehtäviä tulvatilanteessa:

- kunnan omaisuuden ja toimintojen suojaaminen (esim. vesihuolto, terveyskeskukset, koulut, päiväkodit)
- tukea pelastusviranomaisia tulvasuojelussa esim. luovuttamalla työvoimaa ja kalustoa pelastusviranomaisen käyttöön
- avustaa evakuoinnin toteutusta ja järjestää hätämajoitusta.

Lisätiedot/valmistelija: Tekninen johtaja Panu Leinonen puh. 040 487 2445
Kunnanjohtaja Päivi Vauhkonen, p. 040 157 7045

Kunnanjohtajan esitys: Pelkosenniemen kunta antaa liitteenä olevan lausunnon tulvariskien hallintasuunnitelmasta Kemijoen vesistöalueella vuosille 2022-2027.

Käsittely: Vs. hallinto- ja sivistysjohtaja teki muutetun päätösesityksen: Pelkosenniemen kunta antaa liitteenä olevan lausunnon tulvariskien hallintasuunnitelmasta Kemijoen vesistöalueella vuosille 2022-2027 lisäten lausuntoon lauseen "Lisäksi kunta edellyttää, että selvitetään Kitisen ja Luiron osalta voimalaitosten vaikutus jokivarren asutukseen ja tulvariskien hallintaan."

Päätös: Kunnanhallitus hyväksyi yksimielisesti muutetun päätösesityksen päättäen antaa liitteenä olevan lausunnon tulvariskien hallintasuunnitelmasta Kemijoen vesistöalueella vuosille 2022-2027 lisäten lausuntoon lauseen "Lisäksi kunta edellyttää, että selvitetään Kitisen ja Luiron osalta voimalaitosten vaikutus jokivarren asutukseen ja tulvariskien hallintaan."

Tiedoksi: Lapin ELY-keskus

Muutoksenhaku: Päätöksestä ei saa tehdä oikaisuvaatimusta, koska päätös koskee kuntalain 136 §:n mukaista valmistelua ja täytäntöönpanoa.

